

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут **Коломийський навчально-науковий інститут**

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТП7. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Освітня програма «Початкова освіта»

Перший (бакалаврський) освітній рівень

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 3 від “26” вересня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	ТП 7.Теорія і методика виховання		
Викладач (-і)	Лаппо Віолетта Валеріївна		
Контактний телефон викладача	0956404947		
Е-mail викладача	violetta. lappo@pnu.edu.ua		
Формат дисципліни	Нормативна		
Обсяг дисципліни	150		
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=96&id_cou=926		
Консультації			
2. Анотація до курсу			
<p>Навчальний курс «Теорія і методика виховання» входить до загальної системи психолого-педагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Провідне завдання полягає в опануванні студентами сучасних теоретичних й практичних знань про принципи, форми, методи і засоби виховання, ознайомленні з різними напрямками виховання та технологією їх реалізації в освітньому процесі, набутті умінь організації й здійснення виховної роботи у загальноосвітній школі, позашкільних навчальних освітніх закладах, тимчасових дитячо-юнацьких осередках.</p>			
3. Мета та цілі курсу			
<p>Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення з понятійним апаратом теорії виховання, специфікою закономірностей і принципів виховання, провідними методами і засобами виховання, формами організації виховного процесу в осередку загальноосвітнього закладу і закладу позашкільної освіти, особливостями виховання колективу молодших школярів, завданнями і способами реалізації основних напрямів виховання.</p>			
4. Результати навчання (компетентності)			
<p>Інструментальні: володіння узагальненими знаннями у сфері організації виховної роботи з учнями початкової школи; володіння методологією наукового пізнання; володіння основами знань з теорії виховання; володіння методичними компетентностями на теоретико-методологічному рівні. вформованість креативного мислення;</p> <p>Міжособистісні: здатність організувати діалогічну взаємодію між учнями, педагогами та батьками школярів; здатність до здійснення міжособистісної комунікації у процесі організації виховної роботи з молодшими школярами; здатність організувати виховну міжособистісну взаємодію з різними категоріями дітей.</p> <p>Системні: здатність до узагальнення та систематизації знань з теорії та методики організації виховної роботи; здатність до класифікації джерел, форм та методів діяльності; здатність до організації та здійснення ефективного планування виховної роботи; здатність до самостійного вирішення типових та нестандартних виховних проблем, завдань педагогічного характеру.</p>			
5. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		24/12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		26/4	
самостійна робота		100/134	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік	Нормативний / Вибірковий

		навчання)			
5	013 «Початкова освіта»	3	Нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Виховання як культурне явище та педагогічна категорія.</p> <p>Соціально-культурна сутність виховання. Визначення виховання як педагогічної категорії. Визначення поняття «виховання» у широкому і вузькому значенні. Виховання як процес цілеспрямованого формування особистості. Зміст, етапи й очікуваний результат процесу виховання. Основні чинники ефективності процесу виховання. Зміст процесу виховання в зарубіжній школі. Мета виховання – сукупність властивостей особистості. Управління процесом виховання.</p>	Лекція, семінар	3; 5; 11; 16; 19	<p>1.Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.</p> <p>2.Підготовка реферату на тему: «Визначальні передумови планування виховного процесу у сучасній загальноосвітній школі».</p> <p>3. Розробка запитальника для інтерв'ювання вчителя на тему «Реформування виховного процесу у сучасній школі: за і проти».</p>	5	До наступного заняття за розкладом.
<p>Тема 2. Структура, закономірності та принципи процесу виховання.</p> <p>Процес виховання як цілісна система. Структура виховного процесу. Двосторонній характер виховання. Значення планування</p>	Лекція, семінар	6; 7; 9; 13; 20	<p>1.Вивчення теми.</p> <p>2.Створення мультимедійної презентації на тему «Принципи виховання: різні види та класифікація».</p> <p>3.Підготовка</p>	5	До наступного заняття за розкладом.

<p>і моделування виховного процесу у сучасній школі. Вимоги до педагога як провідного організатора виховного процесу.</p> <p>Поняття про закономірності та принципи виховання. Специфіка закономірностей виховання. Проблема визначення закономірностей виховання.</p> <p>Класифікація і характеристика принципів виховання. Характеристика загальних принципів виховання: принцип громадської спрямованості виховання, принцип зв'язку виховання з життям, принцип опори на позитивне, принцип гуманізації виховання, принцип єдності виховних впливів, принцип культуровідповідності.</p> <p>Характеристика часткових принципів виховання: принцип врахування спрямованості особистості, принцип врахування соціального досвіду дитини, принцип врахування індивідуальних психологічних процесів, принцип врахування вікових та статевих відмінностей.</p>			<p>доповіді на тему: «Зміст виховання як педагогічна проблема».</p>		
<p>Тема 3. Загальні методи і засоби виховання.</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>4; 8; 12; 17; 18; 22</p>	<p>1.Вивчення теми. 2.Підготовка</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>Визначення і сутнісна характеристика методу і прийому виховання. Класифікація традиційних методів виховання.</p> <p>Характеристик а методів формування свідомості особистості.</p> <p>Характеристик а методів організації діяльності й формування досвіду суспільної поведінки.</p> <p>Характеристик а методів стимулювання поведінки й діяльності.</p> <p>Характеристик а методів, що слугують критеріями ефективності виховання.</p> <p>Особливості методи перевиховання.</p> <p>Система засобів виховання. Засоби всебічного розвитку особистості.</p> <p>Педагогічні умови використання засобів виховання.</p> <p>Взаємозв'язок методів і засобів виховання у процесі культурного становлення особистості.</p> <p>Умови ефективного застосування методів і засобів виховання.</p>			<p>схеми «Різновиди засобів виховання молодших школярів».</p> <p>3. Створення мультимедійно і презентації «Засоби виховання».</p>		
<p>Тема 4. Організація виховної</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>2; 3; 7; 11; 24</p>	<p>1.Опрацювання теоретичних основ лекційного</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>роботи у загальноосвітніх закладах.</p> <p>Реалізація провідних завдань виховання в освітньому процесі. Особливості планування виховного процесу в загальноосвітньому закладі. Різновиди планів виховної роботи.</p> <p>Специфіка індивідуальної, групової та масової форм виховної роботи. Планування і проведення години класного керівника.</p> <p>Шляхи впровадження етнокультурних традицій в освітній процес початкової школи. Педагогічний потенціал звичаєвої обрядовості Карпатського регіону. Технологія організації і проведення виховного заходу народознавчого спрямування. Фольклорна спадщина Карпатського регіону як засіб морального виховання зростаючого покоління.</p>			<p>матеріалу.</p> <p>2. Підготовка реферату на тему «Виховні традиції Гуцульщини та Покуття».</p> <p>3. Укладання сценарію виховного заходу народознавчого спрямування для учнів початкової школи.</p>		
<p>Тема 5. Виховна робота у початковій школі.</p> <p>Вікові особливості класного колективу молодших школярів. Психолого-педагогічні закономірності формування</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>5; 8; 12; 15; 21</p>	<p>1. Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу.</p> <p>2. Укладання бібліографії до теми: «Позакласна виховна робота в початкових</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>колективу учнів початкової школи. Завдання вчителя початкової школи щодо формування учнівського колективу. Етапи розвитку дитячого колективу. Суспільна думка і психологічні особливості її формування в молодшому шкільному віці. Накопичення та розвиток позитивних традицій колективного життя. Самоврядування в колективі учнів початкових класів. Виховні традиції Карпатського регіону – чинник удосконалення освітнього процесу в початкових класах гірської школи. Шляхи залучення родин учнів до відродження етнокультурних традицій Карпатського регіону.</p>			<p>класах» (10 – 15 назв). 3. Підготовка реферату на тему: «Значення звичаїв і обрядів у моральному вихованні молодших школярів».</p>		
<p>Тема 6. Виховна діяльність позашкільних навчальних закладів. Різновиди дитячих і юнацьких організацій. Історія становлення позашкільних організацій в Україні. Провідні принципи</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>1; 4; 6; 11; 27; 29</p>	<p>1. Вивчення теми. 2. Підготовка реферату на тему «Історія становлення української юнацької організації» (за вибором). 3. Послугуючись освітніми періодичними виданнями, добрати кілька (3 – 5)</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>функціонування позашкільних навчальних закладів. Характеристика системи позашкільної освіти сучасної України. Специфіка функціонування позашкільних навчальних закладів Карпатського регіону.</p> <p>Форми виховної роботи в позашкільних закладах освіти. Виховна справа як синтезований компонент у діяльності позашкільного навчального закладу. Залучення календарних традицій Карпатського регіону в процес екологічного виховання школярів. Роль педагога у функціонуванні дитячого гуртка. Декоративно-прикладне мистецтво Карпат як засіб естетичного виховання школярів.</p>			<p>прикладів передового педагогічного досвіду позашкільних навчальних закладів Карпатського регіону.</p>		
<p>Тема 7. Виховання розумової культури особистості.</p> <p>Структурні компоненти базової культури особистості – передумова визначення напрямів виховання. Характеристика базової культури особистості. Основні напрями процесу виховання у системі сучасної української освіти. Розумове</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>4; 10; 13; 19; 20</p>	<p>1. Вивчення теми. 2. Огляд публікацій газет «Освіта», «Освіта України», журналу «Рідна школа» з питань інноваційних форм, методів і засобів розумового виховання сучасних школярів.</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>виховання як один з провідних напрямів виховання. Зміст розумового виховання в осередку освітнього закладу. Формування у школярів наукового світогляду. Науково-педагогічні вимоги до формування світогляду. Формування світогляду в навчальній роботі. Формування світогляду в позакласній роботі. Поняття про культуру мислення. Визначальні уміння розумової діяльності.</p>					
<p>Тема 8. Зміст і завдання морального виховання. Провідні категорії морального виховання. Особливості морального становлення особистості. Форми і методи морального виховання у загальноосвітньому закладі. Статеве виховання і підготовка підлітків до сімейного життя. Виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку та відповідальності. Правове виховання. Виховання несприйнятливості до наркогенних речовин.</p>	Лекція, семінар	7; 12; 14; 17; 25	1.Вивчення теми. 2.Підготовка плану-схеми проведення бесіди або диспуту на морально-етичну тематику.	5	До наступного заняття за розкладом.
<p>Тема 9. Особливості естетичного виховання</p>	Лекція, семінар	2; 6; 9; 11; 18;23	1.Вивчення теми. 2.Укладання	5	До наступного заняття за розкладом.

<p>школярів. Провідні завдання естетичного виховання. Визначення основних понять естетичної культури. Характеристика чинників формування естетичної культури особистості. Особливості естетичного виховання в умовах сучасної освітньої системи.</p> <p>Реалізація завдань естетичного виховання під час навчальної діяльності. Організація естетичного виховання в позаурочний час.</p> <p>Естетизація життєдіяльності особистості як провідне завдання виховного процесу.</p>			<p>анотованого переліку періодичних видань (5-7 назв), окремі розділи яких присвячені естетичному виховання у загальноосвітній школі.</p>		
<p>Тема 10. Формування екологічної культури у навчально-виховному процесі.</p> <p>Завдання екологічного виховання. Основні компоненти екологічної культури особистості. Педагогічні умови формування екологічної свідомості школярів. Зміст екологічного виховання в загальноосвітньому закладі.</p> <p>Шляхи реалізації завдань екологічного</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>1; 8; 16;23; 26</p>	<p>1.Вивчення теми. 2.Підготовка мультимедійно ї презентації на тему: «Форми, методи і засоби екологічного виховання молодших школярів».</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>виховання в освітньому процесі початкової, середньої і старшої школи.</p> <p>Виховний потенціал позашкільної освіти в системі формування екологічної культури юнацтва.</p>					
<p>Тема 12. Організація трудового виховання та профорієнтації в умовах загальноосвітнього закладу.</p> <p>Місце трудового виховання в системі шкільної освіти. Провідні ознаки трудової культури особистості. Взаємозв'язок трудового навчання і виховання. Характеристика основних етапів процесу трудового виховання. Зміст, форми і методи трудового виховання.</p> <p>Проблеми сучасного трудового виховання й профорієнтації. Зміст і завдання профорієнтації. Визначення основних форм, методів і засобів профорієнтації.</p>	Лекція, семінар	7; 11; 14; 15; 29	1. Вивчення теми. 2. Підготовка добірки народних прислів'їв і приказок дотичних проблемі трудового виховання.	5	До наступного заняття за розкладом.
<p>Тема 13. Специфіка фізичного виховання у процесі всебічного розвитку особистості.</p> <p>Характеристик</p>	Семінар	6; 9; 11; 17; 21; 28	1. Вивчення теми. 2. Підготовка розширеного плану-конспекту «Значення дотримання	5	До наступного заняття за розкладом.

<p>а фізичної культури особистості. Складові формування фізичної культури. Завдання фізичного виховання школярів. Реалізація завдань фізичного виховання в осередку загальноосвітньої школи. Форми організації фізичного виховання.</p> <p>Проблеми прилучення до оздоровлення і фізичного розвитку сучасної учнівської молоді. Передумови здійснення заходів з фізичного виховання в позашкільних освітніх закладах. Значення дотримання режиму дня у фізичному розвитку молодшого школяра.</p>			<p>режиму дня у фізичному розвитку молодшого школяра».</p>		
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	<p>Сума балів за всі види навчальної діяльності</p>	<p>Оцінка ECTS</p>	<p>Оцінка за національною шкалою</p>	
		<p>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</p>	<p>для заліку</p>	
90 – 100	A	відмінно	зараховано	
80 – 89	B	добре		
70 – 79	C	задовільно		
60 – 69	D			
50 – 59	E			
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

	<p>Фактична кількість балів, отримана студентом за результатами поточного контролю та підсумками, переводиться в державну оцінку за такими критеріями: А – оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач; В – оцінка «добре» (80-89 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання; С – оцінка «добре» (70-79 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; D – оцінка «задовільно» (60-69 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді; E – оцінка «задовільно» (50-59 балів) виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання; FX – оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену (26-49 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання; F – оцінка «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням модуля (навчальної дисципліни) (0-25 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, незнання основних фундаментальних положень.</p> <p>Екзаменаційна оцінка – сума балів за практичні роботи, виконані протягом семестру(60%), контрольну роботу(10%) і письмові відповіді та практичне завдання екзаменаційного білету(30%).</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>При виконанні певного письмового завдання з дисципліни необхідно враховувати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повноту і правильність відповіді; - здатність узагальнювати отримані знання; - здатність застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях; - уміння аналізувати і оцінювати факти, події, інтерпретувати схеми, графіки, діаграми; - уміння викладати матеріал чітко, логічно, послідовно.
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання 80% практичних робіт та завдань самостійної роботи.</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Аудиторна і позааудиторна робота студентів орієнтована на опанування знаннями про мету виховання як провідну передумову освітнього процесу; специфіку закономірностей виховання; сутність принципів виховання; зміст процесу виховання; характеристику основних етапів і форм організації виховного процесу; визначення і сутнісну характеристику форм, методів і засобів виховання; специфіку основних напрямів виховання; тенденції сучасного громадянського і національного виховання; виховні традиції етнічних спільнот карпатського регіону; інтегрувати етнокультурну самобутність карпатського регіону в освітнє середовище початкової школи; організувати виховні заходи з використанням звичаєвої обрядовості Гуцульщини і Покуття.</p>	
<p>9. Рекомендована література</p> <p>Основа</p> <p>Баришполь С.В. Розвиток інтелектуальних і моральних якостей особистості молодшого школяра. Харків: Основа, 2015.156 с.</p> <p>Бех І. Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України (програмно-виховний контекст). Київ: Генеза, 2014. 48 с.</p> <p>Гордійчук О. Є. Група продовженого дня: психолого-педагогічні особливості організації навчально-виховного процесу з молодшими школярами: навч. посіб; Чернівці: Чернів. нац. ун-</p>	

т, 2016. 231 с.

Гурський, В. А. Педагогіка : навч. посіб. для студентів ВНЗ : у 2 кн. Кам'янець-Подільський : Медобори, кн. 2 : Теорія виховання. Управління навчально-виховним процесом. 2015. 219 с.

Кот М.З. Теорія і методика виховної роботи : навч. посіб. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011, 215с.

Лаппо В.В. Теорія виховання: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 312 с.

Оржеховська В.М., Федорченко Т.Є. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 172с.

Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину. Тв. у 5 т. Т. 2. Київ: Рад.школа, 1976. С. 202-204.

Сучасні форми роботи з батьками молодших школярів / упорядник І.В. Васильченко. Київ: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. - 117 с

Теорія виховання: курс лекцій / уклад. Олексюк О.Є. Миколаїв: Іліон, 2007. 267 с.

Теорія і практика організації інноваційного процесу виховання: науково-методична збірка. Одеса, 2014. 327 с.

Третяк О.П. Виховання ціннісного ставлення до людини у молодших школярів : ч.2. Харків: Основа, 2013. 159с.

Фізичне виховання молодших школярів / упор. Н.А. Черненко. Київ : Шкільний світ, 2014. 101 с.

Формування екологічного світогляду школярів шляхом проектної діяльності : методичний збірник для організації навчальної та позакласної роботи з питань екологічної освіти та виховання в навчальних закладах / укладач Т.В. Круть; ред.. О.В. Гусак; Запоріжжя : ЛПС, 2014. 119 с.

Червінська І. Б. Теоретико-методичні засади виховної роботи в початковій школі: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2012. 513 с.

Допоміжна

Бугаєнко Л.П. Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи. Одеса: Астропринт, 2010. 110 с.

Виховання гуманістично спрямованої особистості: навч.-метод. посіб. / Т.Д. Дем'янюк та ін.; Рівне: Волин. Обереги, 2011. 234 с.

Виховання культури гідності дітей та учнівської молоді в позаурочній діяльності загальноосвітніх навчальних закладів: методичний посібник / під заг. ред. К. І. Чорної. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 260 с.

Виховання моральності підростаючого покоління: науково-метод. посіб. К.І. Чорна та ін.; Київ: Богдана, 2005. 285 с.

Виховання ціннісного ставлення до людини у молодших школярів. Система роботи з батьками / упорядник О. П. Третяк. Харків: «Основа», 2015. 160 с.

Воронова С. В. Робота з батьками: теорія та практика : навчально-методичний посібник Одеса : Астропринт, 2015. 216 с.

Етновиховний простір сучасного загальноосвітнього навчального закладу: теорія і практика: методичний посібник / за ред. Н.В. Лисенко. Київ: Педагогічна думка, 2012. 208с.

Казанжи І.В. Теорія і методика виховної роботи в школі І ступеня : навчальний посібник для вищих навчальних закладів Київ: Слово, 2014. 296 с.

Коберник О. М. Інноваційні технології навчання та виховання : навч. посіб. Умань: Жовтий, 2010. 208 с.

Коваленко С.М. Колективні творчі справи в початковій школі: «Сонячна Подорож». Київ: Шк. Світ. 2006. 210 с.

Сім Я або виховання в родині : навч. посіб. для студ. пед. спец. ун-тів з теорії та практики родин. виховання. / уклад. Шевчук М.О. та ін. Ніжин: РВВ НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 227 с.

Сухар В.Л. Естетичне виховання молодших школярів: розробки занять. Харків: Ранок.

2008.173 с.

Троцька, О. С. Біо(еко)етичне виховання: теорія і практика: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2012. 240 с.

Українська звитяга і мужність: хрестоматія з військ.-патріот. виховання укр. молоді. / упоряд. Рудюк С. П. Тернопіль: Богдан, 2010. 572 с.

15. Інформаційні ресурси

Закон України «Про загальну середню освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу:

<http://www.mon.gov.ua/education/average>.

Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу:

<http://www.mon.gov.ua/education/average>

Закон України «Про позашкільну освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.zakon.rada.gov.ua>

Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді [Електронний ресурс] : додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. – Режим доступу:

<http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/16/nacziionalno-patriotichne-vihovannya/>

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті [Електронний ресурс] / Режим доступу:

<http://www.mon.gov.ua/education/average>

Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv.

Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді [Електронний ресурс] : постанова Верховної Ради України від 12.05.2015 р. № 2394. – Режим доступу:

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>

Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді [Електронний ресурс]: наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту від 27.10.09 р. – Режим доступу:

<http://osvita.ua/legislation/other/>

Про методичні рекомендації з організації патріотичного виховання дітей та учнівської молоді у 2014/2015 навчальному році [Електронний ресурс] : лист Мін-ва освіти і науки України від 27.11.2014 № 1/9-614. – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/>

Викладач _____